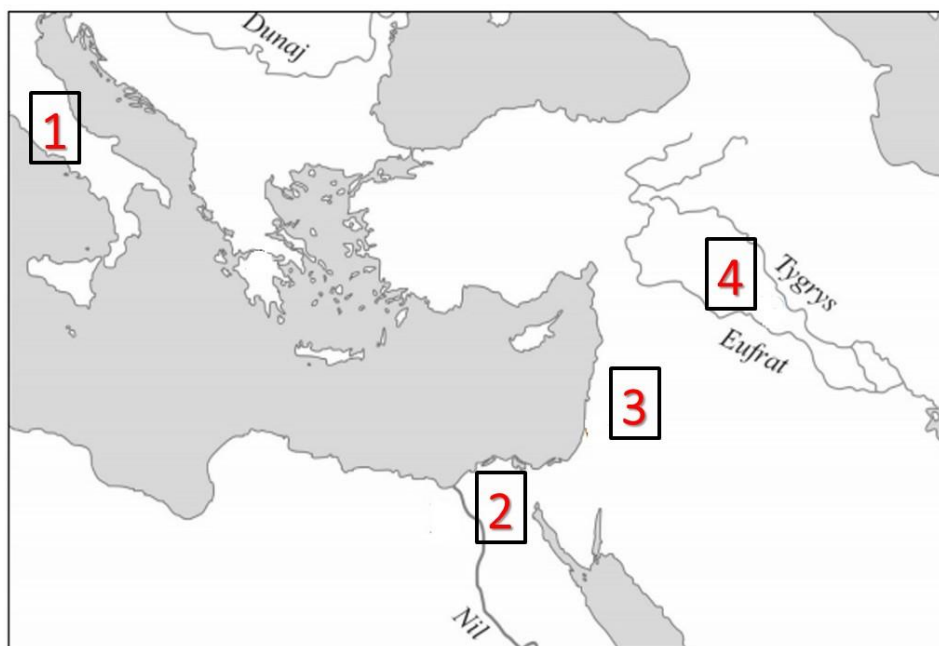

Zadanie 1. (0-1)

Na podstawie tekstu i mapy wykonaj polecenie.

W roku czterysta osiemdziesiątym po wyjściu Izraelitów z ziemi egipskiej [...], czwartego roku panowania nad Izraelem Salomona rozpoczął on budowę domu dla Pana. Dom, który Salomon zbudował dla Pana, miał sześćdziesiąt łokci długości, dwadzieścia szerokości i trzydzieści wysokości. [...] Potem Pan skierował do Salomona te słowa: „Jeżeli będziesz postępował według moich praw i wypełniał moje nakazy [...] to wypełnię na tobie moją obietnicę daną Dawidowi, twemu ojcu, i w świątyni tej, którą Mi budujesz, zamieszkam pośród Izraelitów i nie opuszczę mego ludu izraelskiego”.

Źródło: [1Krl 6, 1-4, 11-13] za: *Pismo święte...*, Poznań 2003, s. 318.

Źródło: opracowanie własne.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Świątynia, której budowa została opisana w tekście, powstała na obszarze zaznaczonym na mapie numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Zadanie 2. (0-1)

Wskaż szereg, w którym wymieniono wyłącznie twórców starożytnej kultury greckiej.

- A. Fidiasz, Homer, Herodot
- B. Homer, Fidiasz, Horacy
- C. Cyцерon, Herodot, Fidiasz
- D. Homer, Cyцерon, Horacy

Zadanie 3. (0-3)

Do każdego z podanych opisów dopisz właściwą nazwę urzędników rzymskich z okresu republiki.

A. Najwyżsi urzędnicy rzymscy, odpowiadali za politykę zagraniczną oraz dowodzili armią.

.....

B. Urzędnicy, którzy prowadzili spis ludności oraz sporządzali listy senatorów.

.....

C. Urzędnicy chroniący prawa plebejuszy, którzy posiadali ograniczone prawo weta w stosunku do decyzji innych urzędników.

.....

Teksty do zadań 4. i 5.

Tekst 1. Opis panowania Oktawiana Augusta autorstwa Tacyta

Poczucie obowiązku wobec ojca i położenie republiki służyły Augustowi [63 p.n.e.-14 n.e.] tylko za pretekst; w rzeczywistości skutek żądzy panowania, sypiąc pieniędzmi, powołał pod broń weteranów, jako młody człowiek bez urzędu zaciągnął wojsko, uwiódł legiony. Potem bezsprzecznie nastąpił pokój, ale krwawy.

Na podstawie: Publiusz Korneliusz Tacyt, *Dzieła*, tłum. Hammer, Warszawa 2004, s. 11.

Tekst 2. Fragment biografii Tacyta

Tacyt – najwybitniejszy historyk rzymski okresu cesarstwa. Urodził się w drugiej połowie I wieku n.e. a zmarł w pierwszej połowie II wieku n.e. Na pierwszy plan w dziełach Tacyta wysuwa się życie cesarzy oraz ich stosunek do skupionej w senacie arystokracji. Jego pisma, mało cenione w starożytności, cieszyły się popularnością w epoce nowożytnej.

Na podstawie: *Mała encyklopedia kultury antycznej*, Warszawa 1990, s. 722-23.

Zadanie 4. (0-1)

Na podstawie tekstów rozstrzygnij, czy Tacyt żył pod panowaniem władcy, którego opisał w tekście. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych i ją uzasadnij.

Odpowiedź: TAK/NIE

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Zadanie 5. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Władca opisany w tekście 1. wprowadził w Rzymie formę rządów określaną jako

- A. demokracja.
- B. pryncypat.
- C. republika.
- D. tyrania.

Zadanie 6. (0-1)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenie.

Źródło: <https://www.ancient.eu/image/3273/>

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na ilustracji przedstawiono

- A. walkę greckiej falangi.
- B. ćwiczenia gladiatorów.
- C. obrady senatu rzymskiego.
- D. formowanie legionów rzymskich.

Zadanie 7. (0-3)

Na podstawie tekstu wykonaj polecenie.

A co się tyczy kraju Mieszka, to jest on najrozleglejszy z krajów słowiańskich. Obfituje w żywność, mięso, miód i pola uprawne. Pobierane przez Mieszka podatki stanowią odważniki handlowe. Idą na żołd jego mężów. Ma on trzy tysiące pancernych podzielonych na oddziały, a setka ich znaczy tyle, co dziesięć secin innych wojowników. Daje on tym mężom odzież, konie, broń i wszystko, czego tylko potrzebują. A gdy jednemu z nich urodzi się dziecko, Mieszko każe mu wypłacać żołd od chwili urodzenia, czy będzie płci męskiej, czy żeńskiej.

Źródło: Ibrahim Ibn Jakub, *Relacja Ibrahima Ibn Jakuba z podróży do krajów słowiańskich*, [w:] *Monumenta Poloniae Historica*, seria II, t. I, tłum. Tadeusz Kowalski, Kraków 1946, s. 50.

Rozstrzygnij czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

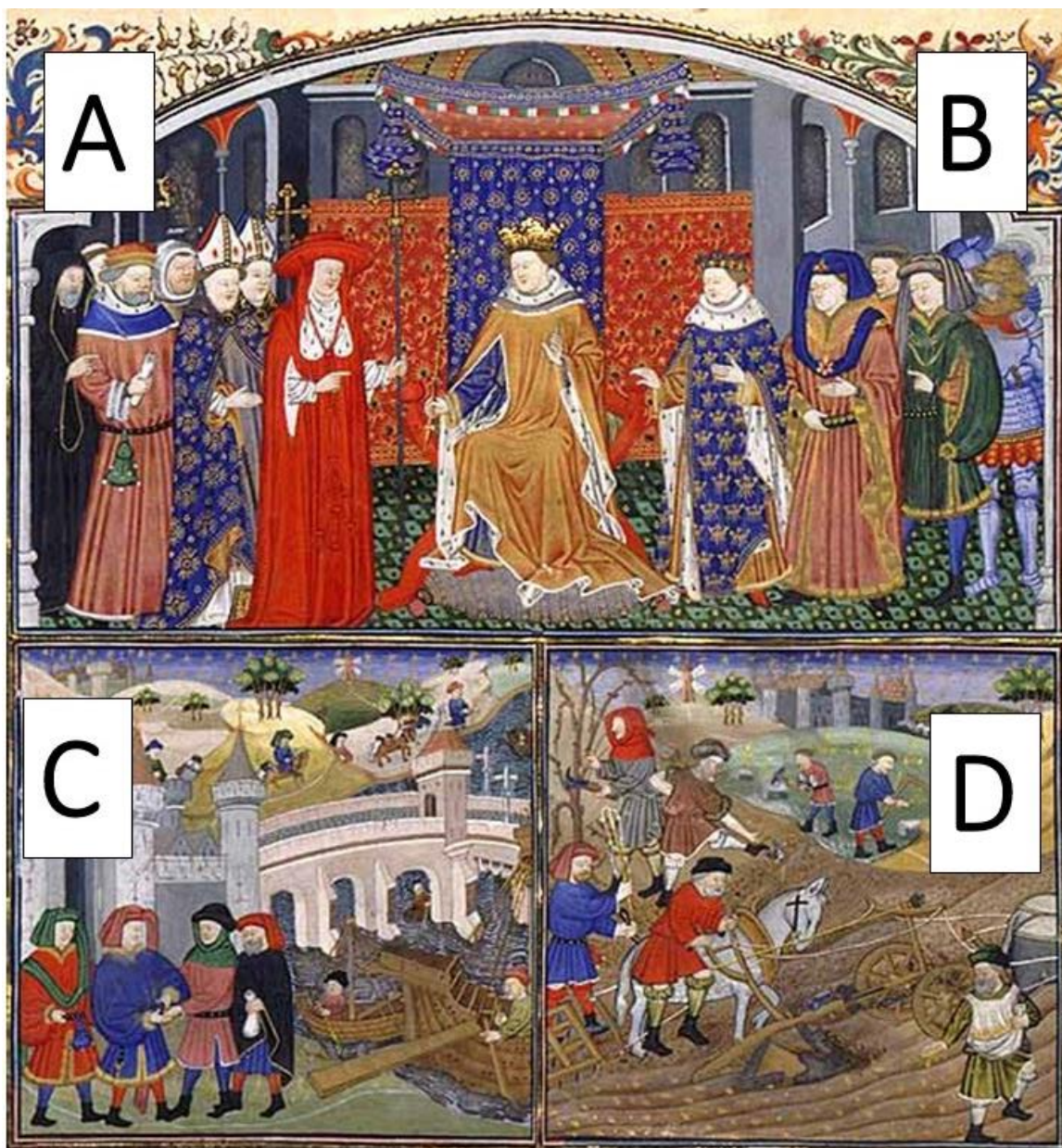
1.	Według autora Mieszko zapewniał swoim wojom wynagrodzenie za służbę.	P	F
2.	Autor źródła opisuje ideał postępowania wojownika w kraju Mieszka.	P	F
3.	Opisany w tekście system organizacji wojska rozwinął się w okresie rozbicia dzielnicowego.	P	F

Zadanie 8. (0-4)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenie.

Francuska miniatura z XV wieku

Źródło: http://www.traditioninaction.org/OrganicSociety/Images_1-100/A_044_3Classes1.jpg

Wpisz poniżej nazwy stanów ukazanych na ilustracji.

Literą A oznaczono stan .....

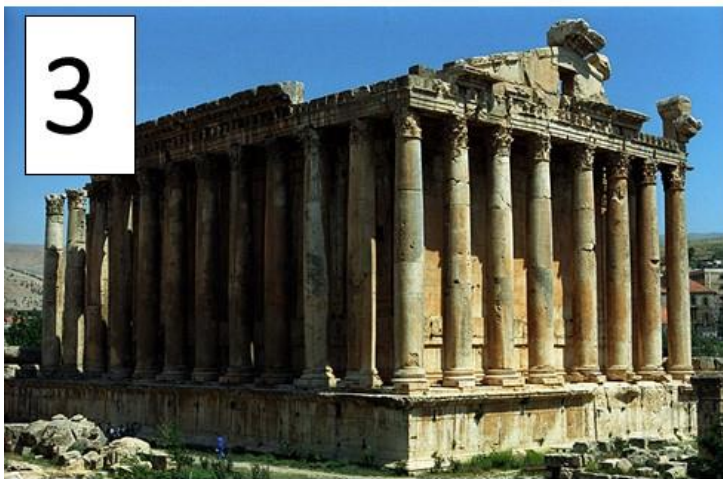
Literą B oznaczono stan .....

Literą C oznaczono stan .....

Literą D oznaczono stan .....

Zadanie 9. (0-1)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenie.

Źródło: domena publiczna. Wikimedia.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Budowla w stylu romańskim została przedstawiona na ilustracji oznaczonej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Zadanie 10. (0-2)

Na podstawie mapy i tekstów wykonaj polecenie.

Źródło: http://www.epodreczniki.pl/reader/c/143600/v/latest/t/student-canon/m/tWd8VkJdEv#tWd8VkJdEv_0000004U

Tekst 1. Kronika polska Galla zwanego Anonimem

Zbigniew przysłał do swego brata [księcia] Bolesława poselstwo z pokorną prośbą, ażeby jemu [...] udzielił jakiejś części ojcowego dziedzictwa [...]. Usłyszawszy [...] tak uniżoną prośbę brata, Bolesław puścił w niepamięć i wybaczył popełniane krzywoprzysięstwa [...] i przyzwał Zbigniewa z powrotem do Polski [...]. Zbigniew [...] przybył do Bolesława nie w pokornej, lecz wyzywającej postawie [...] lecz jak pan udzielny.

Źródło: Gall Anonim, *Kronika Polska*, tłum. R. Grodecki, Wrocław 2003, s. 155-7.

Tekst 2. Żywot św. Wojciecha *Tempore illo*

Prusowie zaś wiedząc, że relikwie męczennika będą miały wielką wartość dla króla polskiego, posłali doń poselstwo z tymi słowy: „Wiedz, że twój bóg, któregośmy zabili, znajduje się u nas. Jeśli więc dasz nam wiele pieniędzy, gotowi jesteśmy odesłać ci go”. Na tę wieść ucieszył się [Bolesław], posłał im żadaną sumę i w ten sposób odzyskał w całości święte ciało.

Źródło: Średniowieczne żywoty i cuda patronów polski, Warszawa 1987, s. 68.

Tekst 3. Wincenty z Kielczy, Żywot mniejszy św. Stanisława

Ten to Bolesław, jako gorliwy wojownik, usiłując dorównać w dzielności swemu pradziadowi, wielkiemu królowi Bolesławowi, i pragnąc ziemie, które utracili jego poprzednicy, odzyskać [...] postanowił odnowić znaki graniczne królestwa polskiego na bramach Kijowa. Toteż przemierzwszy na czele wojska ziemie Rusi nie raczył [nawet] zwrócić uwagi na obfitość wszelkich bogactw i wzgardziwszy łupami zadowolił się samym tylko tryumfalnym zwycięstwem. [...].

Źródło: Średniowieczne żywoty i cuda patronów polski, Warszawa 1987, s. 131.

Tekst 4. Rocznik kapituły krakowskiej

W roku Pańskim [...] 1312 mieszczenie krakowscy, przyjaciele podstępu [...] przysięgli się przeciwko [księciu] Władysławowi [...], panu całego królestwa polskiego, nie dbając o bojaźń boską [...] powołali [na tron krakowski] Bolesława, księcia opolskiego. Ten [...] pogodził się ze wspomnianym [księciem], a wójta Alberta, sprawcę owej nieprawości, uwięził i, ustąpiwszy z miasta, do domu wrócił.

Źródło: *Teksty źródłowe do ćwiczeń z historii Polski średniowiecznej*, red. L. Matusik, Wrocław 1975, s. 109.

10. 1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wydarzenia rozgrywające się za życia władcy, którego panowania dotyczy mapa, przedstawia tekst oznaczony numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

10.2. Podaj imię i przydomek władcy, którego panowania dotyczy mapa.

.....

Zadanie 11. (0-3)

Na podstawie mapy wykonaj polecenie.

Źródło: <http://wlpaczpolske.pl/index.php?etap=10&i=1243>

Podaj imiona synów Bolesława Krzywoustego, którzy po jego śmierci objęli władzę w dzielnicach zaznaczonych na mapie literami A–C.

- A. ....
- B. ....
- C. ....

Zadanie 12. (0-2)

Spośród poniższych wydarzeń dotyczących relacji polsko-krzyżackich w średniowieczu wskaż wydarzenie chronologicznie pierwsze i ostatnie. W tabeli zaznacz litery, którymi oznaczono wybrane wydarzenia.

12.1	Wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D	E
12.2	Wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D	E

- A. Bitwa pod Płowcami
- B. Bitwa pod Grunwaldem
- C. Zawarcie pokoju kaliskiego
- D. Wybuch wojny trzynastoletniej
- E. Zawarcie II pokoju toruńskiego

Tekst do zadania 13. i 14.

Wielki książę [...] ze wszystkimi swoimi braćmi, jeszcze nie ochrzczoneymi, tudzież z krewnymi, ze szlachtą, ziemianami większymi i mniejszymi, w ziemiach jego zamieszkałymi, chce, życzy i pragnie przyjąć wiarę katolicką świętego Rzymskiego Kościoła. [...] Nareszcie tenże wielki książę [...] obiecuje ziemie swoje litewskie i ruskie na wieczne czasy do korony Królestwa Polskiego przyłączyć.

Źródło: M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, *Wiek V-XV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii i studentów*, Warszawa 1997, s. 195-6.

Zadanie 13. (0-2)

Na podstawie tekstu wykonaj polecenia

13.1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Cytowany dokument to fragment aktu unii w

- A. Lublinie.
- B. Krewie.
- C. Horodle.
- D. Radomiu.

13.2. Podaj imię władcy, o którym mowa w tekście.

.....

Zadanie 14. (0-2)

Rozstrzygnij czy poniższe zdania dotyczące tekstu powyżej są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Wspomniany w tekście władca zrzekał się panowania w swoim kraju.	P	F
2.	Wspomniany w tekście władca zobowiązał się zostać członkiem jednego z kościołów protestanckich.	P	F

Zadanie 15. (0-2)

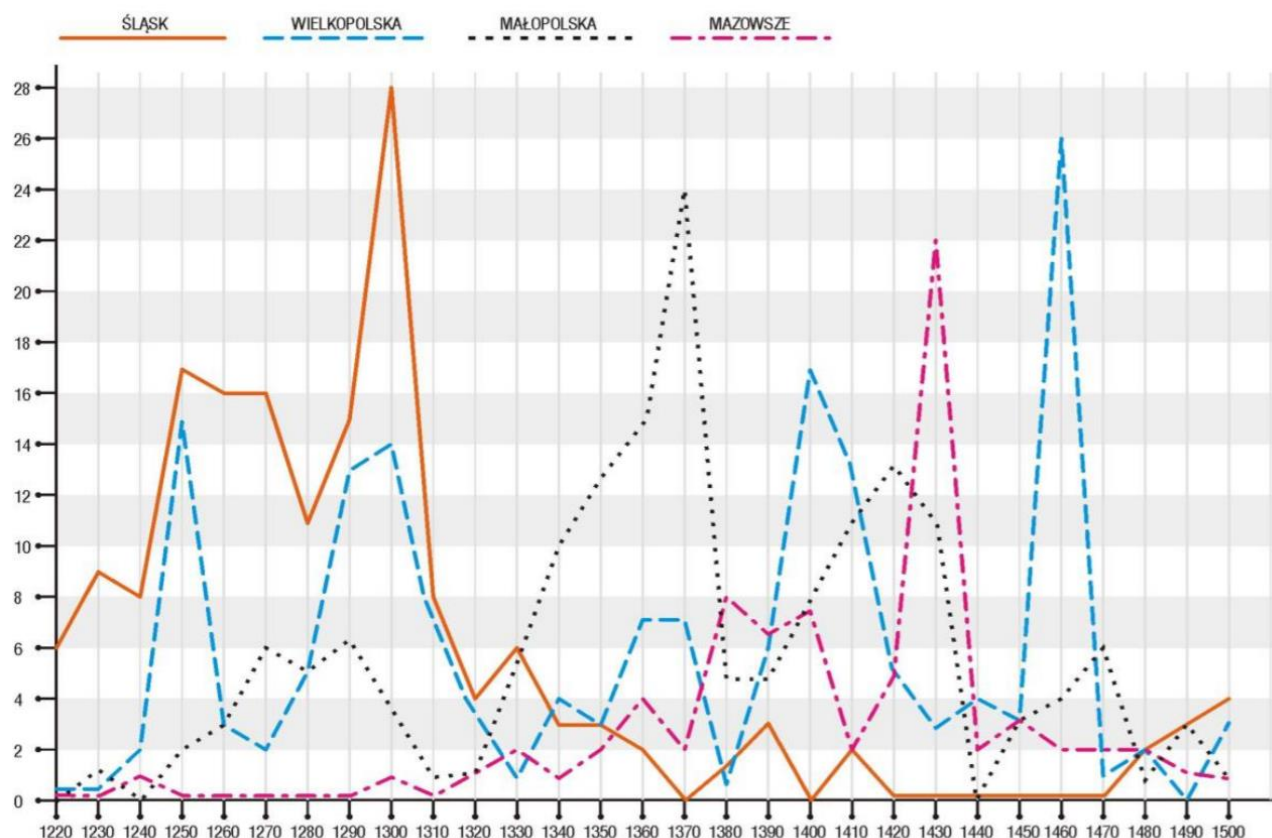
Na podstawie tekstu i wykresu wykonaj polecenie.

Tekst. Kronika katedralna krakowska

Za czasów tego króla, w lasach, gajach i dąbrowach tyle założono miast, ile bodaj nie powstało kiedy indziej [...]. Murował miasta, zamki, domy. Naprzód ozdobił zamek krakowski podziwu godnymi domami, wieżami, rzeźbą, malowidłem, dachami wielkiej piękności. Naprzeciw zaś zamku krakowskiego, po drugiej stronie Wisły [...] wymurował miasto, które od imienia swego nazwał Kazimierzem, jak również wiele innych miast [w Małopolsce], jako to Wieliczkę i Skawinę, Lanckoronę, zamek Olkusz, Lelów, miasto i zamek Czorsztyn, zamek Niepołomice, zamek Ojców, zamek Krzepice.

Na podstawie: *Kronika katedralna krakowska*, [w:] *Kronika Jana z Czarnkowa*, tłum. J. Żerbiłło, Kraków 2001, s. 16–17.

Wykres. Liczba lokacji miast na poszczególnych terytoriach Polski XIII-XV w.

Źródło: M. Bogucka, H. Samsonowicz, Dzieje miast i mieszczaństwa w Polsce przedrozbiorowej, Wrocław, 1986, s.78.

15.1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Opis zawarty w tekście źródłowym odnosi się do panowania

- A. Kazimierza Odnowiciela.
- B. Kazimierza Wielkiego.
- C. Kazimierza Jagiellończyka.
- D. Jana Kazimierza.

15.2 Rozstrzygnij, czy opis osiągnięć władcy pokrywa się z danymi przedstawionymi na wykresie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych i uzasadnij ją odnosząc się do danych.

Odpowiedź: TAK/NIE

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

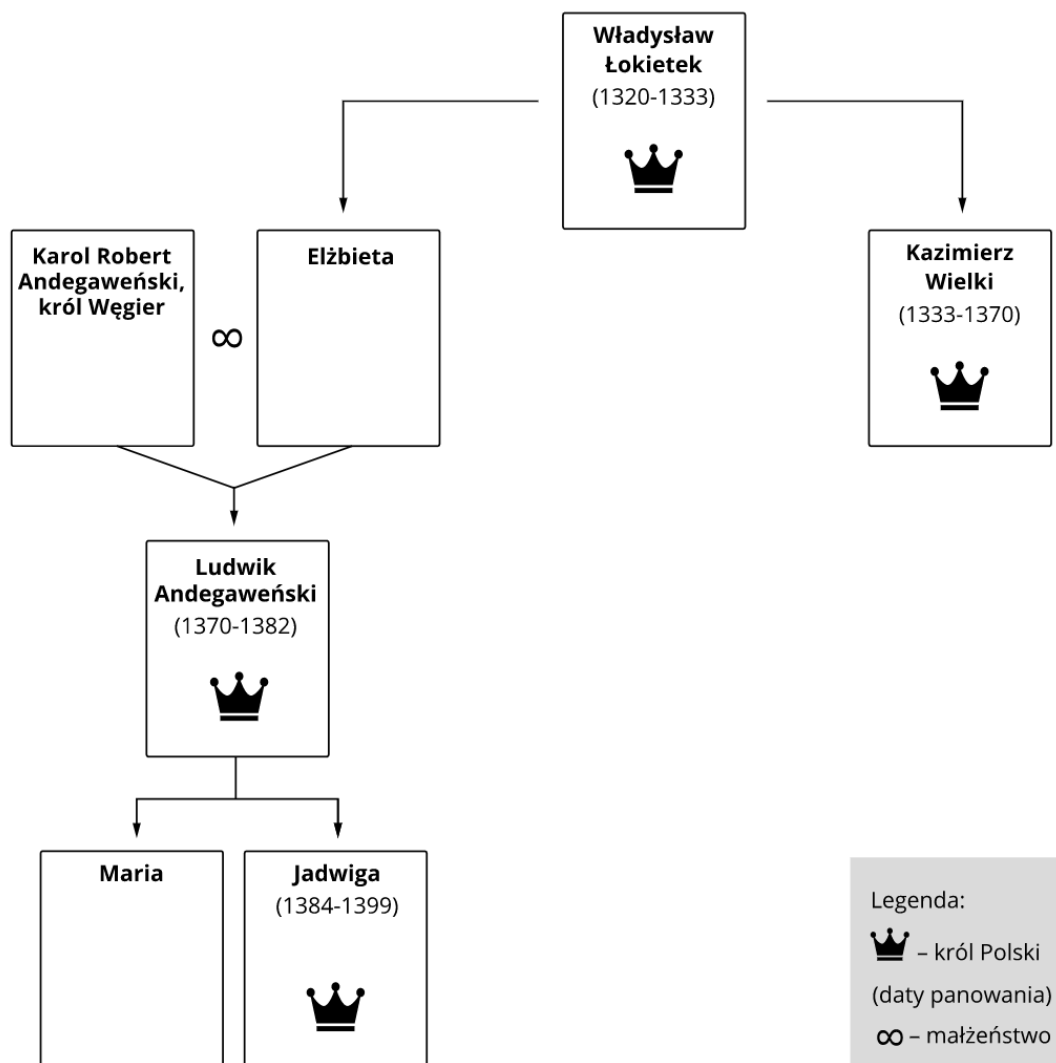
.....

.....

.....

Zadanie 16. (0-3)

Na podstawie tablicy genealogicznej wykonaj polecenie.

Źródło: <http://www.epodreczniki.pl/reader/c/246229/v/latest/t/student-canon/m/j0000008FCB5v32>

Rozstrzygnij czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Ludwik Andegaweński był wnukiem Kazimierza Wielkiego.	P	F
2.	Karol Robert był spokrewniony z Kazimierzem Wielkim.	P	F
3.	Królowa Jadwiga panowała w Polsce w XIII wieku.	P	F

Zadanie 17. (0-3)

Podaj nazwy miejscowości, w których po raz pierwszy nadano szlachcie uprawnienia zapisane w cytowanych tekstach.

Tekst 1.

Następnie jednak z zezwolenia i woli panów, szlachty oraz wszystkich innych - gdy potomstwa męskiego nie ma - córki nasze, te mianowicie, co do których nastąpi zgoda, aby były następcami naszymi i aby otrzymały koronę Królestwa Polskiego, za panów i dziedziców Królestwa tego dobrowolnie zostały przyjęte. [...] Chcemy też zadowolić się tym, aby corocznie na św. Marcina nam i następcom naszym [...] płacono po dwa grosze zwykłej monety, w królestwie obieg mającej, [...] z każdego osiadłego i dzierżonego łąnu lub jego części.

Na podstawie: *Volumina Legum*, t. I, s. 89.

Nazwa miejscowości, w której wydano przywilej: .....

Tekst 2.

Poza tym postanawiamy, że poddanym naszym, jakiegokolwiek stanu by nie byli, dóbr nie odbierzemy ani nie skonfiskujemy, ani my, ani nikt z naszych urzędników zanim wpierw sprawy tej sędziowie nasi razem ze szlachtą i baronami, nie rozsądzą i wyroku nie wydadzą.

Na podstawie: *Volumina Legum*, t. I, s. 82.

Nazwa miejscowości, w której wydano przywilej: .....

Tekst 3.

Przyrzekamy również, że ani żadnych nowych ustaw nie wydamy, ani nie polecimy wzywać [szlachty] na wojnę bez zgody sejmiku ziemskiego.

Na podstawie: *Volumina Legum*, t. I, s. 247.

Nazwa miejscowości, w której wydano przywilej: .....

Zadanie 18. (0-2)

Na podstawie tekstu wykonaj polecenie.

Nie mamy mianować ani obierać [wybierać] króla na państwo, sukcesora [następcy] naszego wsadzać. A to dlatego, aby [...] wolne wybieranie króla zostawało wszem Stanom Koronnym.

O wojnie albo ruszeniu pospolitym nic zaczynać nie mamy, bez pozwolenia sejmu wszech stanów. Podatków [...] postanawiać nie mamy, bez dozwolenia wszech stanów na sejmie walnym.

Źródło: *Volumina legum II*, Warszawa 1733, s. 897–901.

Rozstrzygnij czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Na mocy cytowanego dokumentu wprowadzono w państwie polskim zasadę dziedziczności tronu.	P	F
2.	Postanowienia cytowanego dokumentu osłabiały pozycję sejmu w Rzeczpospolitej.	P	F

Zadanie 19. (0-2)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenie.

Drzeworyt z XVI wieku.

Źródło: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Press1520.png>

19.1 Podaj nazwę wynalazku przedstawionego na ilustracji.

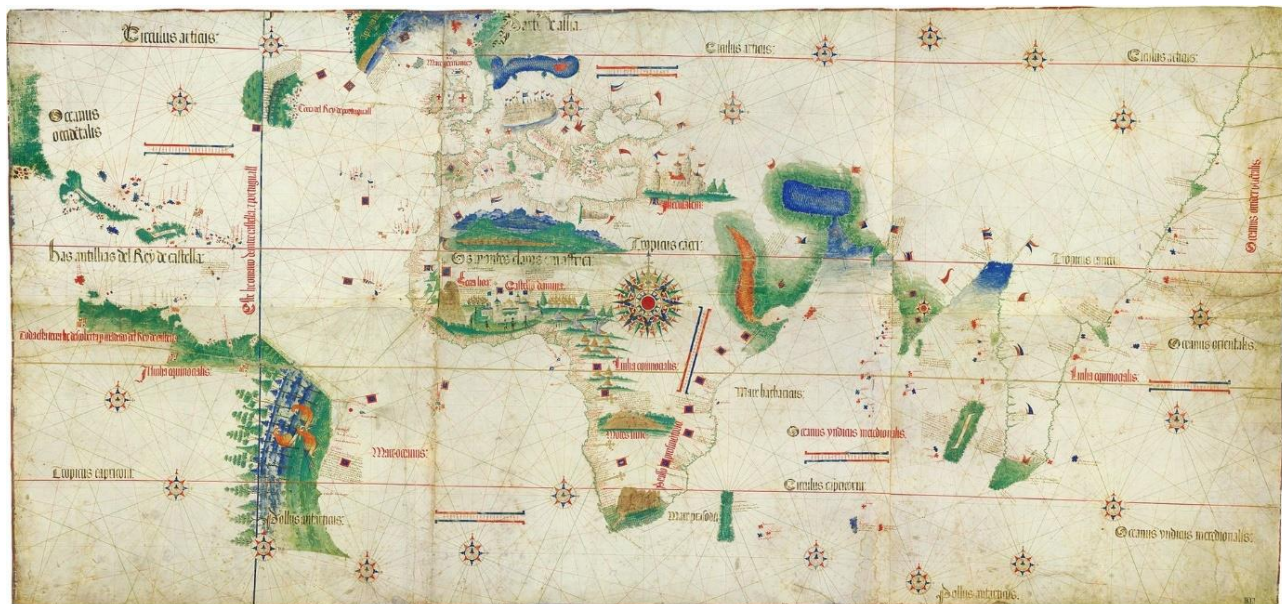
.....

19.2 Wyjaśnij, dlaczego przedstawiony wynalazek miał przełomowe znaczenie dla przyspieszenia procesu przepływu informacji.

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 20. (0-2)

Na podstawie mapy wykonaj polecenie.

Źródło: Biblioteca Estense Universitaria, Modena, Italy, domena publiczna

20.1 Rozstrzygnij, czy mapa pozwala wnioskować, że jej autor wiedział o sukcesie wyprawy Krzysztofa Kolumba. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych i ją uzasadnij.

Odpowiedź: TAK/NIE

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

20.2 Rozstrzygnij, czy mapa pozwala wnioskować, że jej autor znał przebieg wyprawy Ferdynanda Magellana. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych i ją uzasadnij.

Odpowiedź: TAK/NIE

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

Mapa 3.

Mapa 4.

Źródło map: <http://wlpaczpolske.pl/index.php?etap=10&i=1243>

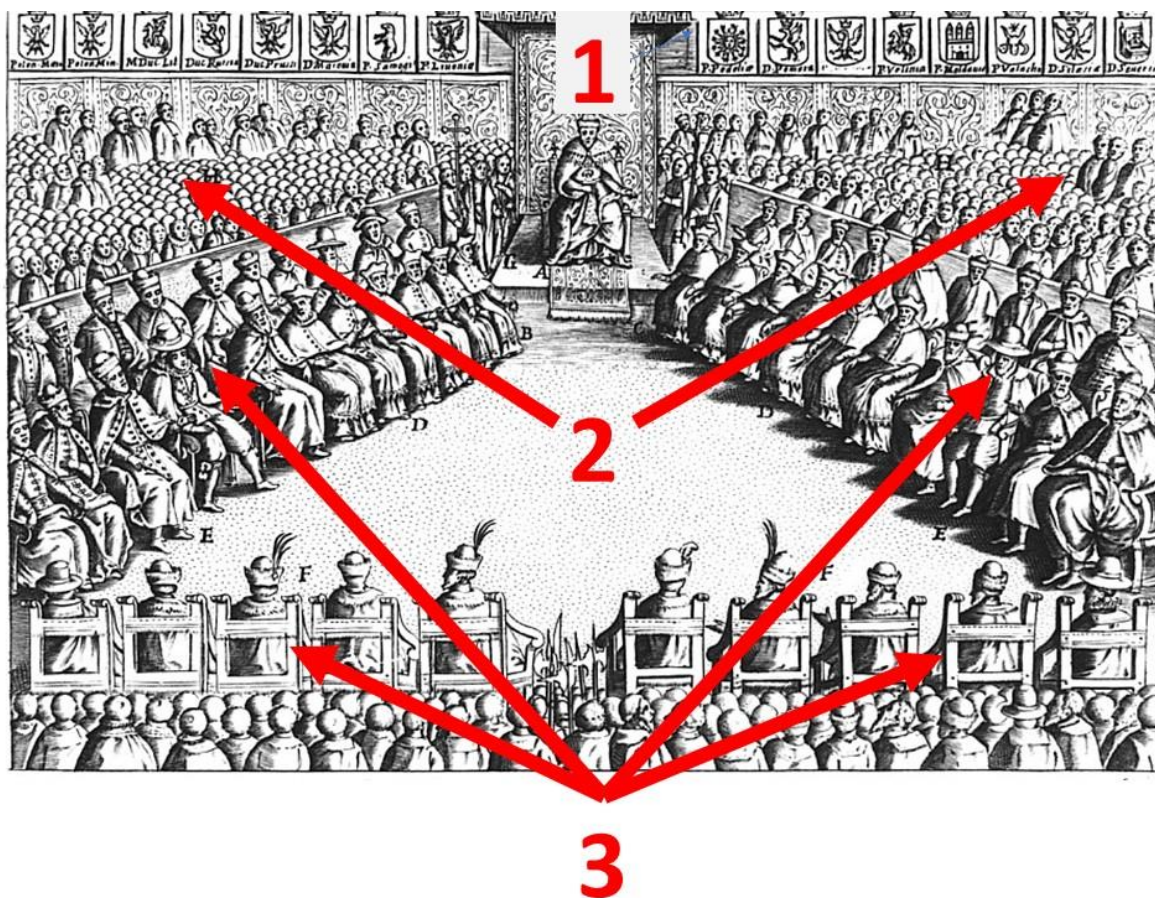
Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Państwo polskie w okresie panowania ostatniego władcy z dynastii Jagiellonów przedstawia mapa oznaczona numerem

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Zadanie 22. (0-3)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenie.

Źródło: domena publiczna. Wikimedia.

Podaj nazwy zaznaczonych na ilustracji trzech stanów sejmujących.

Numer	Nazwa stanu sejmującego
1.	
2.	
3.	

Zadanie 23. (0-2)

Spośród poniższych wydarzeń dotyczących wojen XVII wieku wskaż wydarzenie chronologicznie pierwsze i ostatnie. W tabeli zaznacz litery, którymi oznaczono wybrane wydarzenia.

23.1	Wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D	E
23.2	Wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D	E

- A. Bitwa pod Wiedniem (tzw. odsiecz wiedeńska)
- B. Bitwa pod Kircholmem
- C. Bitwa pod Kłuszynem
- D. Pokój w Karłowicach
- E. Pokój w Oliwie

Zadanie 24. (0-3)

Do każdego z podanych opisów dopisz imię i nazwisko przedstawionej postaci.

- A. Hetman wielki koronny od 1618 roku. Dowódca wojsk polskich w bitwie pod Kłuszynem. Zginął w trakcie odwrotu po bitwie pod Cecorą.

.....

- B. Hetman wielki koronny od 1581 roku. Doradca Zygmunta Augusta i Stefana Batorego. Dowodził w bitwie pod Byczyną.

.....

- C. Hetman wielki koronny od 1668 roku. Dowodził wojskami polskimi w II bitwie pod Chocimiem. Wybrany został królem Polski.

.....